

Aan de gemeenteraad van de gemeente Goirle

Goirle, 23 juni 2022

Geachte raadsleden,

Zaterdag jl. ontving ik de definitieve versie van het bestuursakkoord 2022-2026 "*Goirle: Sterk en in balans*". De Gemeentewet geeft mij (in artikel 35 lid 2) formeel de mogelijkheid om als burgemeester mijn opvattingen over de voorstellen kenbaar te maken. In deze brief maak ik daar graag gebruik van.

Het bestuursakkoord geeft inhoudelijk de koers voor de komende vier jaar. Daarnaast is het de afronding van een proces van (in-)formatie en coalitievorming dat startte direct na de gemeenteraadsverkiezingen op 16 maart jl. Dit betrof een politieke aangelegenheid waarin ik uiteraard geen rol had. Als voorzitter van Raad en college heb ik mij in het belang van continuïteit van bestuur wel op de hoogte gehouden van de voortgang. Ik stel het dan ook op prijs dat Mark Verhoeven als voorzitter van de formerende partij mij tussentijds regelmatig informeerde over het *procesmatige* verloop.

Ook communiceerde LRG op enkele momenten actief naar onze inwoners. Op 2 april jl. kwam het bericht dat de eerste verkennende gesprekken waren afgerond en dat Ton Horn was aangesteld tot 'moderator en formateur'. Drie weken later berichtte men dat gekozen werd voor een coalitie van Lijst Riel Goirle, Pro Actief Goirle, VVD en D66 met de toevoeging dat de partijen hoopten er op 1 juni uit te zijn. Ruim twee weken later, namelijk op 18 juni jl., maakte de nieuwe coalitie het bestuursakkoord openbaar.

Deze coalitiebesprekingen hebben van fractievoorzitters en (andere) onderhandelaars de nodige tijd en energie gevraagd. Ik wil hen bij deze dan ook graag zeer bedanken voor hun inzet en voor de constructieve wijze waarop het -voor zover ik kan overzien- is verlopen.

Inhoudelijk zal ik eerst in algemene zin een reactie geven op het akkoord, gevolgd door bespiegelingen op enkele specifieke onderwerpen.

In algemene zin concludeer ik dat het voorliggende akkoord een natuurlijk vervolg is op het bestuursakkoord van de vorige periode (2018-2022). Er is geen sprake van een koerswijziging of stopzetting van eerder ingezet beleid, maar in grote lijnen is het een voortzetting en soms zelfs een versnelling daarvan.

Het stuk is compact en de tekst is bondig, helder en concreet waar dit kan. Bovendien wordt per thema consequent aangegeven wat achtereenvolgens de *ambities, uitdagingen en opdrachten* aan het nieuwe college zijn. Het is duidelijk dat er van het college rondom een aantal belangrijke, actuele en soms ook weerbarstige onderwerpen in de komende bestuursperiode expliciet 'oppakken' of 'doorpakken' wordt gevraagd. Dat geldt onder meer voor mobiliteit, bereikbaarheid, geluidsoverlast A58, woningbouw, het sportpark, kostenbeheersing sociaal domein, het cultureel centrum Jan van Besouw, verduurzaming, klimaatopgave en de milieustraat. Daarmee ademt dit bestuursakkoord daadkracht uit en dat is te waarderen.

Tegelijk zal deze daadkracht ook veel vragen van onze **ambtelijke organisatie**. Ik vraag daar nadrukkelijk aandacht voor. Zoals bekend beschikken wij over hardwerkende, deskundige, loyale en betrokken medewerkers, maar de capaciteit van de organisatie is beperkt en staat onder druk. In vergelijking met andere gemeenten heeft Goirle een sobere formatie. Per 1000 inwoners is onze bezetting 6,8 fte ten opzichte van gemiddeld 7,7 fte in (qua grootte) vergelijkbare gemeenten en gemiddeld zelfs 9,9 fte in alle gemeenten (Personeelsmonitor Gemeenten 2021). Bovendien gaat de huidige lastige arbeidsmarkt ook niet aan onze deur voorbij, waardoor er sprake is van relatief veel verloop en moeilijk in te vullen vacatures, die we vaker moeten opvangen met externe inhuur.

Ik ga er dan ook vanuit dat bij het voornemen (paragraaf 'Financiën) om "nog in deze bestuursperiode voorbereidingen te treffen om nog eens twee miljoen minder te kunnen uitgeven" niet opnieuw wordt gedacht aan bezuinigingen op de ambtelijke organisatie. De financiële rek in de bedrijfsvoering is er namelijk uit en daar nu weer ruimte zoeken is niet alleen onmogelijk, maar zou ook onverantwoord zijn. Niet alleen voor de uitvoeringskwaliteit van de gemeentelijke taken, maar ook voor de gezondheid en het welzijn van onze medewerkers. Nog sterker, ik sluit niet uit dat, om het (vele) werk goed te kunnen blijven uitvoeren, het college in de nabije toekomst met een voorstel komt om de formatie in lijn te brengen met wat voor een gemeente van onze omvang gebruikelijk is en daarmee bovendien ook meer in balans met de stevige ambities in dit bestuursakkoord.

Ook reageer ik op de opmerking dat "college en organisatie moeten nadenken over **innovatie** omdat als je hetzelfde doet, je ook hetzelfde krijgt". Deze opmerking is niet nodig om ons daarvan bewust te maken. Niet voor niets richten we ons met de organisatieontwikkeling op een betere dienstverlening, meer flexibiliteit en meer van buiten naar binnen kijken. Dat geldt ook voor lopende trajecten zoals de realisatie van een Klantcontactcentrum, heldere taal en Grip op het sociaal domein. We werken hier graag aan, maar u moet zich realiseren dat onze medewerkers deze projecten uitvoeren naast het reguliere werk, dat vaak om voorrang vraagt.

In dat verband wijs ik op het volgende. In onze samenleving volgen de **crises** elkaar op: corona, Oekraïense vluchtelingen, noodopvang andere vluchtelingen (zoals Syriërs), huisvesting statushouders. De gemeente Goirle is betrokken bij al deze onderwerpen die niet zijn 'gepland' in onze P&C-cyclus, maar die wel veel werk met zich meebrengen. Daarbij moet u denken aan de uitvoering van de financiële coronaregelingen, het vele 'geregel' rondom de opvang van Oekraïense vluchtelingen en recent de noodopvang in Loon op Zand waar ook medewerkers van ons ondersteuning gaven. Na drie jaar onafgebroken crises, concludeer ik dat dit extra werk, dat uitzonderlijk zou moeten zijn, er voortaan bij lijkt te horen. Ik vind het dan ook opmerkelijk dat ik hier in het bestuursakkoord niets over lees.

Ik vind de beweging van een rechtmatige naar een **netwerkende overheid** een mooie maar uitdagende ambitie. Mooi, omdat ze uitgaat van de gedachte dat inwoners zelf goed in staat zijn om samen oplossingen te bedenken, waardoor er wellicht meer mogelijk is. Uitdagend omdat we dit gaan doen in een tijd waarin het individueel belang in toenemende mate voorop lijkt te staan en mijn ervaring is dat inwoners steeds minder bereid zijn om daaraan concessies doen ten gunste van het belang van een ander of het openbaar belang. In dergelijke situaties ontkomen we er niet aan om toch weer die rechtmatige en regelende gemeente te zijn. Dat laat onverlet dat ik in mijn ambt en binnen mijn mogelijkheden er graag aan bij wil dragen om aan deze ambitie vorm te geven.

Ik ben verheugd dat in het bestuursakkoord de uitgangspunten van de **Gôolse democratie** overeind blijven, evenals het concept van het zogeheten BOB-model. We hebben er immers nog maar één bestuursperiode mee gewerkt, waarvan bovendien de helft digitaal wegens corona. Er zijn dan ook nog volop mogelijkheden tot verbetering, zoals het in het akkoord genoemde beeldvormend vergaderen op locatie. Wat mij betreft zijn er ook kansen in het nog scherper keuzes durven te maken in onderwerpen waarover zonder debat direct kan worden besloten ten opzichte van onderwerpen waarvan het juist goed is om er uitgebreid met elkaar over te spreken.

Eén van de opdrachten aan het college is: het **professioneel** behandelen van onze inwoners. De term 'professioneel' is breed. Begin 2022 stelde de Raad een 'visie op dienstverlening' vast waarin op een heldere wijze aan de hand van vijf uitgangspunten (passend, overzichtelijk, betrouwbaar, respectvol, eigentijds) concreet vertaald naar de uitvoering is te lezen wat inwoners en ondernemers mogen verwachten en hoe onze medewerkers horen te handelen. Zoals ook in het bestuursakkoord genoemd, staan luisteren en meedenken daarbij voorop. De realiteit blijft dat we na afweging en toetsing van regels, kaders en beleid, niet alle individuele belangen kunnen honoreren.

Het is in mijn ogen een verstandige keuze om de **werkgroep Bestuurlijke Vernieuwing** voort te zetten, zodat er -parallel aan de inhoudelijke politieke agenda- wat meer beschouwend kan worden gesproken over wat er goed gaat en wat er beter kan. In dit verband noemt het bestuursakkoord met name een 'beter contact' tussen de diverse geledingen, waarbij het mij opvalt dat juist het **contact tussen raad en ambtelijke organisatie** niet wordt genoemd. Formeel lijkt dit logisch, maar de ervaring in de laatste paar jaar heeft laten zien dat juist die relatie voor een goed wederzijds begrip en voor het 'samenspel in het gemeentehuis' waardevol is. De recente 'koffie-afspraken' van onze nieuwe gemeentesecretaris met de diverse fracties bevestigen dat beeld.

Meer en meer divers **woningen** bouwen kan niet alleen een ambitie zijn, maar is zelfs noodzaak. Een noodzaak die onlosmakelijk verbonden is met de onderwerpen 'mobiliteit' en 'leefbaarheid' en is het dus logisch dat die hier in één adem genoemd worden. In dit verband mis ik een verwijzing naar het verstedelijkingsakkoord voor de stedelijke regio Breda-Tilburg (SRBT). Daarin trekken we namelijk met het Rijk, provincie, waterschappen en achttien andere gemeenten op in de forse bouw-, transformatie- en herstructureringsopgaven, hetgeen van invloed zal zijn op onze eigen opgaven op het gebied van woningbouw, energie, klimaatadaptatie, mobiliteit, natuur en recreatie.

Eén van de opdrachten aan het college in dit bestuursakkoord is de realisatie van **geluidswerende voorzieningen langs de A58**, waarbij "het al geplande onderzoek duidelijkheid moet geven over de uitvoering en de kosten". Inderdaad worden deze punten meegenomen in het tot nader onderzoek strekkend Raadsvoorstel, maar in het bestuursakkoord lijkt u nu voorbij te gaan aan minimaal één belangrijke onderzoeksvraag in datzelfde voorstel, namelijk of er überhaupt sprake is van geluidhinder (in termen van normen en/of gezondheid)? In dat geval is de vraag wat dan nog de betekenis is van de onderzoeksopdracht waarover u op 5 juli a.s. gaat besluiten ten opzichte van hetgeen geformuleerd is in het bestuursakkoord.

U wil zich garant stellen voor goede en passende **zorg**, maar tegelijk in het sociaal domein niet meer uitgeven dan strikt noodzakelijk is. Dit sluit naadloos aan op het inmiddels ingezette programma Beheersing Sociaal Domein waarin we achtereenvolgens werken aan inzicht (van de huidige situatie), aanpak (scenario's) en implementatie (maatregelen) en daarom vind ik het goed dat u dit in het bestuursakkoord nog eens benadrukt.

De ambitie om een **financieel gezonde gemeente** te zijn, is natuurlijk vanzelfsprekend, want dat is de basis om überhaupt invulling te kunnen geven aan het wensenlijstje uit het bestuursakkoord, zoals de rotonde Turnhoutsebaan/Tijvoortsebaan, de al genoemde geluidswerende voorzieningen A58, nieuwbouw of renovatie van Mill Hill en 't Schrijverke en eventueel een zwembad.

Terecht wordt aangegeven dat de financiële vooruitzichten ongunstig zijn, maar in dat verband moet ik u wijzen op het **herverdeeleffect (gemeentefonds)** dat op dit moment voor ons nog negatiever uitpakt dan gedacht, namelijk € 151 per inwoner, in totaal uiteindelijk een bedrag van -3.617.602 euro. Daarmee staat Goirle landelijk inmiddels op de zevende (!) plaats van grootste nadeelgemeenten. De intentie om structureel 2 miljoen te bezuinigen door onze wettelijke taken sober en doelmatig uit te voeren, klinkt uitdagend, maar lijkt me niet haalbaar. Het verbaast me dan ook dat de uitkomsten van de **strategische heroriëntatie** in dit bestuursakkoord pas in beeld komen als er in dat geval opnieuw gesproken moet worden. Mijn advies zou zijn om strategische heroriëntatie nu juist aan de voorkant een rol te laten spelen om financiële ruimte te creëren en in mijn ogen was dit ook altijd de bedoeling.

Ik mis in het bestuursakkoord enige ambitie op het gebied van **samenwerking binnen GHO en binnen de regio Hart van Brabant**. Wij kunnen nog steeds een trotse zelfstandige gemeente zijn dankzij een effectieve samenwerking met andere gemeenten op diverse domeinen. Nu de financiële druk groter wordt, wordt ook het belang van deze samenwerkingen groter. Nu dit niet is genoemd, is niet duidelijk of dit belang voldoende wordt onderkend.

Graag sta ik nog even stil bij het onderwerp **digitalisering**, ook niet in het bestuursakkoord genoemd). We hebben al de nodige stappen gezet, zoals geautomatiseerd documenten aanvragen (iBurgerzaken) en meldingen via een app doen (Fixi). De komende bestuursperiode gaat die ontwikkeling door. Dit heeft consequenties voor onze bedrijfsvoering en voor snelheid, betrouwbaarheid en wijze van onze dienstverlening, maar onze informatiesamenleving brengt ook risico's met zich mee, zoals een datalek, een cyberaanval of een kwaadaardige hack. Dergelijke dreigingen kunnen ontwrichtend zijn en (bestuurlijk) grote gevolgen hebben. Informatieveiligheid vraagt dan ook permanente aandacht.

Ik heb niet op alle onderwerpen uit het bestuursakkoord gereageerd, maar dat is ook zeker niet de intentie van de formele mogelijkheid van de burgemeester om zijn opvattingen kenbaar te maken.

Ik spreek de hoop en de verwachting uit dat het ons lukt om de komende bestuursperiode *'sterk en in balans'* te blijven. Ik kijk er met plezier naar uit om hierin als voorzitter van de Raad en van het college, samen met de raadsleden, de wethouders, de ambtelijke organisatie en nadrukkelijk ook onze inwoners, met veel energie en voortvarendheid mijn rol te vervullen.

Met vriendelijke groeten,

Mark van Stappershoef
Burgemeester